



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

18 03 20 26

м. Київ

№ 467

**Про затвердження Типової
освітньої програми для 1–4 класів
закладів загальної середньої освіти**

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту», підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), з метою забезпечення впровадження оновленого Державного стандарту початкової освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову освітню програму для 1–4 класів закладів загальної середньої освіти (далі – Типова програма), що додається.
2. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

**Типова освітня програма
для 1–4 класів закладів загальної середньої освіти**

1. Загальні положення

Ця типова освітня програма для 1–4 класів закладів загальної середньої освіти (далі – типова освітня програма) визначає комплекс освітніх компонентів, необхідних для досягнення здобувачами початкової освіти (далі – здобувачі освіти) результатів навчання, установлених Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2025 року № 1810 (далі – Державний стандарт).

Ця типова освітня програма застосовується у:

зкладах загальної середньої освіти з навчанням українською мовою;

зкладах загальної середньої освіти, у яких поряд із державною мовою здійснюється навчання мовою корінного народу або національної меншини, а також у класах із вивченням мови корінного народу або національної меншини;

спеціальних закладах загальної середньої освіти та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти;

зкладах загальної середньої освіти, які організують інклюзивне навчання.

Застосування типової освітньої програми для осіб з особливими освітніми потребами (далі – особи з ООП) передбачає розроблення індивідуальної програми розвитку та включення годин на корекційно-розвиткову роботу, зміст і наповнення якої визначаються з урахуванням особливостей психофізичного розвитку здобувачів освіти.

Ця типова освітня програма розроблена на основі Державного стандарту та узгоджена з положеннями законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».

У цій типовій освітній програмі терміни вжито у значеннях, наведених у вказаних законах та інших нормативно-правових актах.

Ця типова освітня програма передбачає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання на рівні початкової освіти; загальний обсяг навчального навантаження за циклами: адаптаційно-ігровий (1–2 класи) та основний (3–4 класи) та його орієнтовний розподіл між освітніми галузями (додаток 1);

варіанти типових навчальних планів (додаток 2);

перелік модельних навчальних програм (додаток 3);

опис рекомендованих форм організації освітнього процесу;

підходи та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання.

У цій типовій освітній програмі враховано гарантовані державою права закладів загальної середньої освіти щодо академічної, організаційної, кадрової та фінансової автономії, а також академічну свободу педагогічних працівників.

Згідно з Державним стандартом, метою початкової освіти є забезпечення всебічного гармонійного розвитку дитини, розкриття її природних здібностей і талантів, та формування комплексу ключових компетентностей і наскрізних умінь (зокрема, критичного мислення, читання з розумінням, співпраці та ініціативності), з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей. Освітній процес, реалізований на основі цієї типової освітньої програми, спрямований на утвердження української національної і громадянської ідентичності; розвиток емоційного інтелекту та самостійності здобувачів освіти; формування відповідального ставлення до себе, свого здоров'я й довкілля; забезпечення наступності для подальшого навчання.

Освітній процес у початковій школі організують з урахуванням вікових особливостей дітей та структури початкової освіти, що передбачає два цикли навчання: адаптаційно-ігровий (1–2 класи) та основний (3–4 класи). На першому циклі застосовують діяльнісний підхід із переважанням ігрових методів, на другому – впроваджують інтегровано-предметну організацію навчання з поступовим розширенням самостійності здобувачів освіти.

Інтеграція змісту початкової освіти є ключовим принципом її організації та спрямована на формування цілісного світогляду дитини, розвиток наскрізних умінь і підсилення внутрішньогалузевих і міжгалузевих зв'язків. Заклади загальної середньої освіти мають право здійснювати повну або часткову інтеграцію змісту освітніх галузей, утворюючи інтегровані курси. При цьому сумарна кількість навчальних годин, передбачена на кожну освітню галузь базовим навчальним планом, не підлягає зменшенню.

Варіативність освітнього процесу забезпечують, зокрема, використанням годин навчального навантаження, що фінансуються з державного бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, міжгалузевих інтегрованих курсів, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат. Такий підхід підтримує індивідуалізацію навчання та забезпечує ефективне досягнення обов'язкових результатів, визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти, розроблена на основі цієї типової освітньої програми, схвалюється рішенням педагогічної ради і затверджується керівником закладу освіти у встановленому порядку. Освітня програма може бути доповнена складниками, що враховують специфіку діяльності закладу, освітні потреби здобувачів освіти та запити громади, за умови збереження її відповідності структурі та положенням цієї типової освітньої програми.

Заклади загальної середньої освіти мають право передбачати навчання скремих предметів або курсів поряд із державною мовою – англійською або іншою офіційною мовою Європейського Союзу, із застосуванням прийомів двомовної чи багатомовної освіти.

Особам із функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, забезпечується право на двомовне навчання українською жестовою мовою та словесною мовою, а також право на вивчення української жестової мови та іноземної жестової мови за наявності фахівця.

2. Вимоги до осіб,

які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Відповідно до Закону України «Про освіту» здобуття початкової освіти розпочинається, як правило, з шести років. Діти, яким станом на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким станом на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють.

Особи з ООП можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку відповідно до особливостей психофізичного розвитку та стану здоров'я на підставі заяви про зарахування одного з батьків дитини або її законних представників.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційно-ігровому циклі початкової освіти та основному циклі початкової освіти,

його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження (див. додаток 1) за рівнем початкової освіти для класів (груп) з навчанням українською мовою, класів (груп) із навчанням мовою корінного народу або національної меншини, класів (груп) з навчанням українською мовою і вивченням мови корінного народу або національної меншини становить 3080 годин, зокрема:

на першому циклі початкової освіти (1–2 класів) – 1470 годин;

на другому циклі початкової освіти (3–4 класи) – 1610 годин.

Загальний обсяг навчального навантаження (див. додаток 1) за рівнем початкової освіти для класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти; для класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти становить 2975 годин, зокрема:

на першому циклі початкової освіти (1–2 класів) – 1435 годин;

на другому циклі початкової освіти (3–4 класи) – 1540 годин.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти включає обов'язкові та вибіркові складники: міжгалузеві інтегровані курси, курси за вибором, проектну діяльність, а також індивідуальні й групові заняття (зокрема для подолання освітніх втрат).

Цей обсяг визначає кількість годин, необхідну для досягнення результатів навчання, передбачених Державним стандартом. Заклад освіти має право перерозподіляти години між складниками або збільшувати їх кількість для обов'язкових і вибіркових компонентів за рахунок додаткових годин. При цьому сумарне навантаження не може бути меншим за мінімально встановлений обсяг, визначений Державним стандартом.

4. Типові навчальні плани

Типові навчальні плани (див. додаток 2) розроблено для 1–4 класів:

закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою;

закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини;

з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього, четвертого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього, четвертого рівня підтримки в закладах освіти;

з українською мовою навчання / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей із соціоадаптаційними / соціокультурними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з соціоадаптаційними / соціокультурними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами третього–четвертого рівня підтримки в закладах освіти;

з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами третього-четвертого рівня підтримки в закладах освіти);

з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами третього-четвертого рівня підтримки в закладах освіти);

з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти/ спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти; із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти; з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти).

Типові навчальні плани містять: перелік навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі; розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами / інтегрованими курсами; години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат, напрями та розподіл годин корекційно-розвиткової роботи для осіб з ООП. Ці години для перерозподілу заклади загальної середньої освіти використовують з урахуванням особливостей організації освітнього процесу в закладі освіти та індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти.

Навчальне навантаження в типових навчальних планах орієнтоване на кількість годин, визначену базовим навчальним планом Державного стандарту в межах кожної освітньої галузі на адаптаційно-ігровому та основному циклах навчання початкової освіти.

Заклад загальної середньої освіти розробляє навчальний план як частину освітньої програми закладу освіти на основі одного з варіантів типових навчальних планів цієї типової освітньої програми. Заклад загальної середньої освіти визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації відповідних освітніх галузей. Перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів може бути визначений однаковою для всіх класів на паралелі або окремим для кожного класу: в навчальному плані для одного класу може бути надано перевагу використанню інтегрованих курсів, а в іншому – навчальних предметів. Інтегрований або предметний підхід має бути збережено в межах циклу навчання, а також може бути за потреби змінено між циклами навчання.

Заклад загальної середньої освіти може додавати в навчальний план вибіркові освітні компоненти, що не вказані в цій типовій освітній програмі. Для цих освітніх компонентів заклад освіти використовує модельні навчальні програми / навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» / «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку, або на основі модельних розробляє навчальні програми, які схвалює педагогічна рада і затверджує керівник закладу освіти.

Під час розроблення навчального плану закладу загальної середньої освіти на основі типового навчального плану, у якому вказано варіанти кількості годин навчального навантаження для певних освітніх галузей, заклад освіти вибирає один із зазначених у типовому навчальному плані варіантів, дотримуючись показника загальної річної кількості годин на вивчення освітніх галузей та гранично допустимого річного навчального навантаження.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не може бути меншою за загальну річну кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначену базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не повинна перевищувати загальну річну кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначену базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

Навчальні плани для спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти повинні обов'язково включати напрями корекційно-розвиткової роботи.

5. Модельні навчальні програми та навчальні програми для початкової освіти

Усі обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом у межах певної освітньої галузі, можуть бути реалізовані одним чи кількома навчальними предметами / інтегрованими курсами, для кожного з яких має

бути створена модельна навчальна програма. Модельна навчальна програма для початкової освіти (далі – МНП) – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання та рекомендовані для використання в освітньому процесі види навчальної діяльності для досягнення очікуваних результатів навчання, а також зміст навчального предмета / інтегрованого курсу. Модельні навчальні програми розробляють для всього рівня початкової освіти (1–4 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційно-ігрового циклу (1–2 класи) та основного (3–4 класи).

Рекомендацією для використання МНП в освітньому процесі закладів освіти є надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» в установленому порядку. Вимоги до МНП визначені в додатку 4.

Поданий у додатку 3 перелік МНП є базовим і може бути доповнений іншими МНП, яким буде надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» в установленому порядку.

Спираючись на МНП, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих (зокрема міжгалузевих) курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними МНП. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників. Навчальні програми, розроблені на основі МНП, схвалює педагогічна рада і затверджує керівник закладу освіти.

Для курсів за вибором, які реалізують в освітній програмі закладу освіти за рахунок годин для перерозподілу, визначених відповідним типовим навчальним планом, розробляють:

МНП;

навчальні програми, розроблені на основі Державного стандарту.

Рекомендацією для використання в освітньому процесі закладів освіти навчальної програми, розробленої на основі Державного стандарту освіти, є надання грифа «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку. Вимоги до навчальних програм визначені в додатку 4.

Вибір МНП / навчальних програм заклад освіти здійснює з дотриманням єдності підходу в межах циклу освіти. Між циклами освіти заклад може змінювати підхід: якщо в першому-другому класах в певній освітній галузі було обрано предметне вивчення, то на наступному циклі в третьому-четвертому класах його може бути змінено на інтегрований підхід і навпаки.

В окремих випадках, пов'язаних із відсутністю навчально-методичного забезпечення (зокрема підручника) для певного освітнього компонента, допускається зміна модельної навчальної програми в межах циклу.

6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Організацію освітнього процесу в початковій освіті здійснюють з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей у безпечному, інклюзивному та розвивальному освітньому середовищі, яке забезпечує фізичний, психологічний і соціальний комфорт кожної дитини і створює умови для активного пізнання та самовираження шляхом взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу.

Визначення форм організації освітнього процесу здійснює заклад освіти в межах академічної автономії та відображає їх в освітній програмі. Заклад освіти організовує освітній процес залежно від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Для осіб з ООП ресурсне забезпечення може включати спеціальне обладнання, засоби альтернативної комунікації (АДК) та облаштування ресурсних кімнат / осередків тощо.

У початковій освіті перевагу надають таким формам організації освітнього процесу, які забезпечують досягнення здобувачами освіти результатів навчання, визначених Державним стандартом, та сприяють пізнавальній активності, емоційній залученості, становленню навчальної діяльності та розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь. До таких форм належать:

- ранкові зустрічі, які забезпечують психологічний комфорт здобувачів освіти, сприяють розвитку соціальних і комунікативних умінь, а також мотивують здобувачів освіти до навчання;

- навчальні заняття (зокрема уроки в класній або ресурсній кімнаті, бібліотечні, музейні, театралізовані уроки, уроки-екскурсії, творчі майстерки тощо);

- індивідуальні та групові консультації;

- тематичні тижні (дні), навчальні проекти тощо.

Форми організації освітнього процесу забезпечуються різними видами діяльності, рекомендованими модельними навчальними програмами, а також іншими формами й методами, обраними педагогом самостійно з урахуванням потреб здобувачів освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача освіти реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії зі здобувачем освіти та/або його батьками (іншими законними представниками здобувача освіти); схвалює педагогічна рада закладу освіти, затверджує керівник і підписують батьки (інші законні представники здобувача освіти).

Для забезпечення доступності та структурованості освітнього процесу використовують засоби візуальної підтримки (візуальні розклади, комунікативні дошки, алгоритми виконання дій, піктограми тощо), які адаптують відповідно до індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти.

Здобувачі освіти, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, можуть здобувати початкову освіту відповідними мовами національних меншин, за винятком навчальних предметів / курсів, пов'язаних із вивченням української мови.

В освітньому процесі може використовуватися мова та національна символіка національних меншин (спільнот) під час перерв, церемонії першого дзвінка, для проведення гуртків, концертів, інших заходів, зустрічей, засідань тощо, у процесі створення іміджу закладу, зокрема на його вебсайті.

Організація освітнього процесу за дистанційною та індивідуальною формами здійснюється відповідно до порядків, затверджених Міністерством освіти і науки України.

7. Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання спрямоване на відстеження поступу учнів за освітніми галузями на основі орієнтирів оцінювання. Воно передбачає встановлення відповідності між фактичними результатами навчання та вимогами Державного стандарту для планування подальшої роботи з предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом закладу.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах компетентнісного підходу. Оцінювання базується на загальних критеріях та характеристиках груп результатів навчання, визначених для кожної освітньої галузі Державним стандартом.

У разі запровадження власної шкали оцінювання результатів навчання заклад освіти має визначити та оприлюднити правила переведення підсумкового оцінювання у шкалу, визначену цією типовою освітньою програмою.

Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, педагоги визначають самостійно з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмового матеріалу.

Інструменти оцінювання мають відповідати меті оцінювання та охоплювати результати навчання, визначені для певного періоду.

Інструменти оцінювання добирають та/або розробляють на засадах компетентнісного підходу з урахуванням особливостей, визначених внутрішньою системою забезпечення якості освіти закладу.

Оцінювання здійснюють із застосуванням завдань різних рівнів реалізації навчальної діяльності, які стосуються навчальних і життєвих ситуацій,

актуальних для здобувачів початкової освіти. Оцінювання може бути у формі усної, письмової роботи, виконання практичної діяльності, зокрема із використанням цифрових ресурсів тощо.

Для осіб з ООП інструменти оцінювання та форма їх подання підлягають адаптації з урахуванням функціональних можливостей дитини.

Технології та підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, що спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти.

Підсумкове оцінювання в початковій школі є семестровим та річним. Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень.

З метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості початкової освіти проводять державну підсумкову атестацію, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік. Порядок проведення державної підсумкової атестації визначає Міністерство освіти і науки України.

Здобувачів освіти, які за результатами періодичного медичного огляду скеровані до підготовчої та спеціальної медичних груп і під час уроків фізичної культури демонструють результати навчання в межах доступних їм видів фізичної / рухової діяльності з урахуванням медичних протипоказів, оцінюють на загальних підставах.

**Генеральний директор
директорату шкільної освіти**



Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 1
до Типової освітньої програми для 1-4 класів
закладів загальної середньої освіти

Загальний обсяг навчального навантаження для класів (груп) з навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік					Разом
	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас		
Мовно-літературна, у тому числі:						
Українська мова та читання	315	350	350	350		
Іншомовна освіта	245	245	245	245		1365
Математична	70	105	105	105		
Природнича	140	140	175	175		630
Соціальна і здоров'язбережувальна						
Промальницька та історична						
Технологічна	140	140	140	140		560
Інформатична						
Мистецька	70	35	35	35		105
«Фізична культура»*	70	70	70	70		280
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	105	105	105	105		420
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	35	35	35	35		140
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	805	875	910	910		3500
	20/700	22/770	23/805	23/805		88/3080

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувача освіти.

**Загальний обсяг навчального навантаження для класів (груп)
з навчанням мовою корінного народу або національної меншини**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік					Разом
	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас		
Мовно-літературна, у тому числі:						
Українська мова та читання	385	385	385	385		
Мова та читання мовою корінного народу або національної меншини та іншомовна освіта**	175	175	210	210		1540
Математична	210	210	175	175		
Природнича	140	140	140	140		560
Соціальна і здоров'язбережувальна						
Історична та історична						
Технологічна	105	140	140	140		525
Інформатична						
Мистецька	70	35	35	35		105
«Фізична культура»*	105	70	70	70		280
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат			35	35		70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910		3500
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	23/805		88/3080

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувача освіти.

** Освітні програми класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини в очікуваних результатах вивчення української мови враховують мовну підготовку здобувачів освіти та спорідненість їх рідної і державної мов.

Продовження додатка 1

**Загальний обсяг навчального навантаження для класів (груп)
з навчанням українською мовою і вивченням мови корінного народу або національної меншини**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік					разом
	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас		
Мовно-літературна, у тому числі: українська мова та читання, іноземна мова та читання мовою корінного народу або національної меншини	315	350	350	350	1365	
Математична	140	140	175	175	630	
Природнича						
Соціальна і здоров'язбережувальна						
Громадянська та історична	140	140	140	140	560	
Технологічна						
Інформатична		35	35	35	105	
Мистецька	70	70	70	70	280	
«Фізична культура»*	105	105	105	105	420	
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектною діяльністю, проведенням індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	35	35	35	35	140	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910	3500	
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	23/805	88/3080	

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого / річного навчального навантаження здобувача освіти.

Продовження додатка 1

	1	2	3	4	5	6
Для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами	420	420	420	420	420	1680
Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього рівня підтримки в закладах освіти	315	315	315	315	315	1260
Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти	420	420	420	420	420	1680
Для дітей з соціоадаптаційними / соціокультурними труднощами	420	420	420	420	420	1680
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	35	35	70	70		210
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	21/735	22/770	22/770		85/2975

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувача освіти.

** Освітні програми класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини в очікуваних результатах вивчення української мови враховують мовну підготовку здобувачів освіти та спорідненість їх рідної і державної мов.

*** Іншомовна освіта для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього, четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, не передбачена. Години розподіляються між іншими галузями на вибір педагогічного працівника.

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5	6
Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням зорової функції	420	455	455	455	1785
Для дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами	315	315	315	315	1260
Для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами	420	420	420	420	1680
Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього рівня підтримки в закладах освіти	315	315	315	315	1260
Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти	420	420	420	420	1680
Для дітей з соціоадаптаційними / соціокультурними труднощами	420	420	420	420	1680
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат			35	35	70
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	21/735	22/770	22/770	85/2975

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувача освіти.

** Освітні програми класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини в очікуваних результатах вивчення української мови враховують мовну підготовку здобувачів освіти та спорідненість їх рідної і державної мов.

*** Іншомовна освіта для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього, четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, не передбачена. Години розподіляються між іншими галузями на вибір педагогічного працівника.

Генеральний директор директорату шкільної освіти



Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 2
до Типової освітньої програми для 1-4 класів
закладів загальної середньої освіти

Типовий навчальний план для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

У мовно-літературній освітній галузі для 1-4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 — українська мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова;

варіант 2 — українська мова, читання, іноземна мова.

У мистецькій освітній галузі для 1-4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 — мистецтво (інтегрований курс);

варіант 2 — образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Розподіл годин між предметами українська мова та читання здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1-го класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна та інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

Для окремих освітніх компонентів у типовому навчальному плані визначено варіанти розподілу годин навчального навантаження. Заклад освіти може обрати один з двох запропонованих варіантів:

Для 1–2 класів: варіант 1 – 6 годин для предметів / інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі, 5 годин для інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та 1 годину для перерозподілу; варіант 2 – 8 годин для предметів / інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі та 4 години для інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (для другого варіанта не передбачено годин для перерозподілу);

для 3–4 класів: варіант 1 – 6 годин для предметів / інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі та 5 годин для інтегрованого курсу «Я досліджую світ»; варіант 2 – 7 годин для предметів / інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі та 4 години для інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
МОВ	Українська мова та читання (інтегрований курс)	6/8	6/8	6/7	6/7
	АБО				
	Українська мова				
	Читання				
	Іноземна мова				
ІНО	Іноземна мова	2	3	3	3
МАО	Математика	4	4	5	5
МОВ	Я досліджую світ (інтегрований курс)	5/4	5/4	5/4	5/4
МАО					
ПРО					
СЗО					
ІГО	Інформатика		1	1	1
ТВО					
ІФО					
МИО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2
	АБО				
	Образотворче мистецтво				
ФІО	Музичне мистецтво	3	3	3	3
	Фізична культура				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)					
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	22	23	23

Типовий навчальний план
Для 1-4 класів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу або національної
меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу
або національної меншини

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти послідовності освітніх компонентів:
варіант 1 – інтегрований курс української мови та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, інтегрований курс мови та читання мовою корінного народу або національної меншини (відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу) та іноземна мова;

варіант 2 – українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини; читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини; інтегрований курс мови та

читання мовою корінного народу або національної меншини (відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу) та іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання, між інтегрованим курсом мови та читання / мовою корінного народу або національної меншини та іноземною мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу, що відображається в навчальному плані.

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс);

варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна та інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, промадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, промадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, промадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведенні індивідуальних консультацій та групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	Українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини* (інтегрований курс) АБО Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини	3	4	5	6
		5	5	5	5
МОВ	Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
	Іноземна мова	5	5	5	5
ІНО	Мова та читання** (інтегрований курс)	4	4	4	4
РМЛ	Математика	4	4	4	4
МАО	Я досліджую світ (інтегрований курс)	4	5	5	5
МОВ					
РМЛ					
МАО					
ПРО					
СЗО					
ГЮ	Інформатика	1	1	1	
ТЕО					
ІФО	Мистецтво (інтегрований курс)				
МІО	АБО				
	Образотворче мистецтво	2	2	2	2
	Музичне мистецтво	2	2	2	2

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5	6
ФіО	Фізична культура	3	3	3	3
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)					
		23	25	26	26
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти					
		20	22	23	23

** Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання (інтегрований курс), українська жестова мова, іноземна мова, іноземна жестова мова;

варіант 2 – українська мова, читання, українська жестова мова, іноземна мова, іноземна жестова мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання; між іноземною мовою та іноземною жестовою мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Вивчення іноземної жестової мови здійснюється за умови наявності в закладі освіти відповідного фахівця.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна,

громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

Розподіл навчальних годин між компонентами інтегрованого курсу мистецтво здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

- для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти: 1) сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток; 2) руховий розвиток та/або ритміка;

- для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти: 1) сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток; 2) руховий розвиток та/або ритміка та/або соціально-побутове орієнтування.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрямок заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження				
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	4-й клас
МОВ	1	3	4	5	6	6
	2	6	6	6	6	6
УЖМ	Українська мова та читання (інтегрований курс) АБО Українська мова					
	Читання					
ІНО	Українська жестова мова	2	2	2	2	2
ІЖМ	Іноземна мова	1	2	2	2	2
МАО	Іноземна жестова мова					
МОВ	Математика	4	4	4	4	4
УЖМ	Я досліджую світ (інтегрований курс)	4	4	4	4	4
МАО						
ПРО						
СЗО						
ГЮ						
ТЕО						
ІФО	Інформатика		1	1	1	1
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2	2
ФІО	Фізична культура	3	3	3	3	3
	Сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток*	16	16	16	16	16
Корекційно-розвиткова робота:	Руховий розвиток*	2	2	2	2	2
	Ритміка*					
	Сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток**	13	13	13	13	13
	Руховий розвиток**	3	3	3	3	3
	Ритміка**					
	Соціально-побутове орієнтування**					

Продовження додатка 2

Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	1	-	1	1
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	24	25	25
Гранично допустиме тижнєве / річне навчальне навантаження здобувача освіти	20	21	22	22

* Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки

** Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки

Типовий навчальний план
для 1–4 класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини
спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти
для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції,
які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється широким упорядкуванням в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс), українська жестова мова, мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова, іноземна жестова мова; варіант 2 – українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, українська жестова мова, мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова, іноземна жестова мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання; між інтегрованим курсом мови та читання, іноземною мовою, іноземною жестовою мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Вивчення іноземної жестової мови здійснюється за умови наявності в закладі освіти відповідного фахівця.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

Розподіл навчальних годин між компонентами інтегрованого курсу мистецтво здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу. Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

- для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти: 1) сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток; 2) руховий розвиток та/або ритміка;

- для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти: 1) сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток; 2) руховий розвиток та/або ритміка та/або соціально-побутове орієнтування.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
	МОВ	3	4	5	5
Ужми	Українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс)				
	АБО				
	Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
	Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
	Українська жестова мова	1	1	1	1
	Мова та читання* (інтегрований курс)	6	5	4	4
	Іноземна мова				
	Іноземна жестова мова				
	Математика	4	4	4	4
	МОВ	4	4	4	4
РМЛ					
Ужми	Я досліджую світ (інтегрований курс)				
МАО					
ПРО					
СЗО					
ПЮ					
ТЕО					
ІФО	Інформатика		1	1	1
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2

1	2	3	4	5	6
ФЮ	Фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота	Сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток**	16	16	16	16
	Руховий розвиток**	2	2	2	2
	Ритміка**				
	Сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток***	13	13	13	13
	Руховий розвиток***	3	3	3	3
	Ритміка***				
	Соціально-побутове орієнтування***				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		-	-	1	1
Загальноорієнтаційна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

** Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки

*** Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженням слухової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки

Типовий навчальний план

для 1–4 класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти послідовності освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова; варіант 2 – українська мова, читання, іноземна мова. Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через послідовні результати навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

Розподіл навчальних годин між компонентами інтегрованого курсу мистецтво для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти, здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу. Мистецька освітня галузь для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, здійснюється через поєднання інтегрованого курсу мистецтва та курсу рельєфного малювання. Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження. Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти, галузь фізичної культури реалізується через предмет фізична культура. Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, галузь фізичної культури реалізується через предмет адаптивна фізична культура, який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують відповідного рівня підтримки в закладах освіти.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) сенсорний розвиток та/або комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або орієнтування в просторі та мобільність; 2) руховий розвиток та/або ритміка та/або соціально-побутове орієнтування. Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження				
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	
1	Українська мова та читання (інтегрований курс) АБО Українська мова Читання	3	4	5	6	
		7	7	7	7	
МОВ	Я досліджую світ (інтегрований курс)	4	4	4	4	
		4	4	4	4	
ІНО	Іноземна мова	2	2	2	2	
МАО	Математика	4	4	4	4	
МОВ	Математика	4	4	4	4	
МАО	Я досліджую світ (інтегрований курс)	4	4	4	4	
ПРО	ПРО					
СЗО	СЗО					
ГЮ	ГЮ					
ТВО	ТВО					
ІФО	Інформатика		1	1	1	
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)* АБО	2	2	2	2	
	Мистецтво (інтегрований курс)**	1	1	1	1	
ФІО	Рельєфне малювання** Фізична культура* /Адаптивна фізична культура**	1	1	1	1	
		3	3	3	3	

Корекційно-розвиткова робота:	1	2	3	4	5	6
Сенсорний розвиток Комунікативно-мовленнєвий розвиток Орієнтування в просторі та мобільність		9	10	10	10	10
	Руховий розвиток Ритміка		3	3	3	3
		Соціально-побутове орієнтування				
	Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектною діяльністю, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		1	1	2	2
Загальноорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22	22

* Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти.

** Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини

спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти

для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції,

які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс), мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова;

варіант 2 – українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання; між інтегрованим курсом мови та читання та іноземною мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

Розподіл навчальних годин між компонентами інтегрованого курсу мистецтво для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти, здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Мистецька освітня галузь для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, здійснюється через поєднання інтегрованого курсу мистецтва та курсу релігійного навчання.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження. Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти, галузь фізичної культури реалізується через предмет фізична культура. Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, галузь фізичної культури реалізується через предмет адаптивна фізична культура, який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують відповідного рівня підтримки в закладах освіти.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять. Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) сенсорний розвиток та/або комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або орієнтування в просторі та мобільність; 2) руховий розвиток та/або ритміка та/або соціально-побутове орієнтування.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс) АБО Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини	4	5	6	6
		6	5	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
РМД	Мова та читання* (інтегрований курс)	6	5	4	4
ІНО	Іноземна мова				
МАО	Математика	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ	4	4	4	4
МАО	(інтегрований курс)				
ПРО					
СЗО					

1	2	3	4	5	6
ЛЮ					
ТВО					
ІФО	Інформатика		1	1	1
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)**	2	2	2	2
	АБО				
	Мистецтво (інтегрований курс)***	1	1	1	1
	Рельєфне малювання***	1	1	1	1
	Фізична культура** / Адаптивна фізична культура***	3	3	3	3
	Сенсорний розвиток	9	10	10	10
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток				
	Орієнтування в просторі та мобільність				
	Руховий розвиток	3	3	3	3
	Ритміка				
	Соціально-побутове орієнтування				
	Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	-	-	1	1
	Загальноорієнтаційна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	24	25	25
	Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти	20	21	22	22

* Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

** Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти.

*** Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план

для 1–4 класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова; варіант 2 – українська мова, читання, іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої,

технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:
варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс); варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, відповідно до абзацу п'ятого статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження. Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти, галузь фізичної культури реалізується через предмет фізична культура. Для дітей з функціональними сенсорними труднощами, зумовленими обмеженнями зорової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти, галузь фізичної культури реалізується через предмет адаптивна фізична культура.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) сенсорний розвиток та/або комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або психомоторний розвиток та/або соціально-тобтове орієнтування та/або руховий розвиток. Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	МОВ	3	4	5	6
		7	7	7	7
МОВ	Українська мова та читання (інтегрований курс)	7	7	7	7
	АБО				
	Українська мова				
	Читання				
	Іноземна мова				
	Математика				
	Я досліджую світ (інтегрований курс)				
	МАО				
	МОВ				
	МАО				
ПРО	4	4	4	4	
СЗО	4	4	4	4	
ЛЮ	4	4	4	4	
ТЗО	4	4	4	4	
ІФО	4	4	4	4	
МІО	4	4	4	4	
МІО	Інформатика	2	1	1	1
	Мистецтво (інтегрований курс)				
	АБО				
	Образотворче мистецтво				
МІО	Музичне мистецтво	2	2	2	2
	Адаптивна фізична культура				
ФІО	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3

1	2	3	4	5	6
Корекційно-розвиткова робота:	Сенсорний розвиток	9	9	9	9
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток				
	Психомоторний розвиток				
	Соціально-побутове орієнтування				
	Руховий розвиток				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для нерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	24	25	25
	Гранично допустиме тяжке / рідне навчальне навантаження здобувача освіти	20	21	22	22

Типовий навчальний план
для 1–4 класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів
загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти
для дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами,
які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначенов додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс), мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова;

варіант 2 – українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання; між інтегрованим курсом мови та читання та іноземною мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:
варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс);

варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет адаптивна фізична культура, який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти з функціональними моторними або фізичними труднощами. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) сенсорний розвиток та/або комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або психомоторний розвиток та/або соціально-пошукове орієнтування та/або руховий розвиток.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
	МОВ	4	5	6	6
МОВ	Українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс)	4	5	6	6
	АБО				
	Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
	Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
РМЛ	Мова та читання* (інтегрований курс)	6	5	4	4
ІНО	Іноземна мова				
МАО	Математика	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ	4	4	4	4
МАО	(інтегрований курс)				
ПРО					
СЗО					
ГТО					
ТЗО					
ІФО	Інформатика		1	1	1
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2
	АБО				
	Музичне мистецтво				
	Образотворче мистецтво				
ФІО	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3

1	2	3	4	5	6
Корекційно-розвиткова робота:	Комунікативно-мовленнєвий розвиток	9	9	9	9
	Психомоторний розвиток				
	Сенсорний розвиток				
	Соціально-побутове орієнтування				
	Руховий розвиток				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		-	-	1	1
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

Типовий навчальний план
для 1–4 класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти /
спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами,
які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:
варіант 1 – українська мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова;
варіант 2 – українська мова, читання, іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформаційна освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої,

технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс);

варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або альтернативна комунікація та/або логоритміка; 2) психомоторний розвиток та/або сенсорний розвиток та/або соціально-повутове орієнтування.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження				
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	
МОВ	1	3	4	5	6	
	Українська мова та читання (інтегрований курс)	7	7	7	7	
		АБО				
		Українська мова				
		Читання				
	ІНО	Іноземна мова	2	2	2	2
	МАО	Математика	4	4	4	4
	МОВ	Я досліджую світ (інтегрований курс)	4	4	4	4
	МАО					
	ПРО					
СЗО						
ГЮ						
ТЕО						
ІФО	Інформатика		1	1	1	
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2	
	АБО					
	Образотворче мистецтво					
	Музичне мистецтво					
ФІО	Фізична культура	3	3	3	3	
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток	5	5	5	5	
	Альтернативна комунікація					
	Логоритміка					
Корекційно-розвиткова робота						

1	2	3	4	5	6
	Психомоторний розвиток	7	7	7	7
	Сенсорний розвиток				
	Соціально-побутове орієнтування				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		1	1	2	2
	Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

Типовий навчальний план

Для 1—4 класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами, які потребують другого—п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1—4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів: варіант 1 — українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс), мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова;

варіант 2 — українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання; між інтегрованим курсом мови та читання та іноземною мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2—4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, промислова та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, промислова та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, промислової та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс);

варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або альтернативна комунікація та/або логоритміка; 2) психомоторний розвиток та/або сенсорний розвиток та/або соціально-побутове орієнтування.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
МОВ	Українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс) АБО Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини	3	4	5	6
		4	5	6	6
		6	5	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
РМЛ	Мова та читання* (інтегрований курс)	6	5	4	4
ІНО	Іноземна мова				
МАО	Математика	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ	4	4	4	4
МАО	(інтегрований курс)				
ПРО					
СЗО					
ГЮ					
ТЕО					
ІФО	Інформатика		1	1	1
МІО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2
	АБО				
	Музичне мистецтво				
	Образотворче мистецтво				

1	2	3	4	5	6
ФіО	Фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Комунікативно-мовленнєвий розвиток	5	5	5	5
	Альтернативна комунікація				
	Догорітміка				
	Психомоторний розвиток	7	7	7	7
	Сенсорний розвиток				
	Соціально-побутове орієнтування				
	Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		-	-	1
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього, четвертого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс «Українська мова та читання». Зміст і організація навчання передбачає використання адаптованих методів і засобів навчання, наочного і покрокового викладу матеріалу, а також посиленої підтримки педагогічного працівника для забезпечення засвоєння базових мовленнєвих умінь.

У математичній освітній галузі реалізується модифікований курс математики. Модифікований інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, природнича, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей, відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються вибірково в курсі «Я досліджую світ».

У технологічній освітній галузі реалізується модифікований практико-предметний курс технологій, який спрямовано на розвиток дрібної та загальної моторики, просторового орієнтування, координації рухів, а також на формування соціальних навичок і підтримку адаптації дітей у навчальному середовищі.

У мистецькій освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс мистецтва.

Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет «Адаптивна фізична культура», який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти з інтелектуальними труднощами. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено в Типовому навчальному плані для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

- для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього рівня підтримки в закладах освіти: соціально-побутове орієнтування та/або ритміка та/або комунікативно-мовленнєвий розвиток та /або руховий розвиток;
- дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти: 1) пізнавальний розвиток, 2) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або альтернативна комунікація та/або психомоторний та сенсорний розвиток та/або логопедичні заняття, 3) соціально-побутове орієнтування, 4) руховий розвиток та/або ритміка.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс)	7	7	7	7
МАО	Математика (модифікований курс)	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс)	3	3	4	4
МАО					
ПРО					
СЗО					
ЛЮ					
ІФО					
ТЕО	Технології (модифікований практико-предметний курс)	1	2	2	2
МИО	Мистецтво (модифікований інтегрований курс)	2	2	2	2
ФІО	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Соціально-побутове орієнтування*	9	9	9	9
	Ритміка*				
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток*				
	Руховий розвиток*				
	Пізнавальний розвиток**	2	2	2	2

1	2	3	4	5	6
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	Комунікативно-мовленнєвий розвиток**	6	6	6	6
	Альтернативна комунікація**				
	Психомоторний та сенсорний розвиток**				
	Логопедичні заняття**				
	Соціально-пошукове орієнтування**	2	2	2	2
Загальноорієнтована кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	Руховий розвиток**	2	2	2	2
	Ритміка**				
Гранично допустиме тижнєве навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		23	24	25	25

* Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього рівня підтримки в закладах освіти.

** Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують четвертого рівня підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього, четвертого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальноорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі реалізуються модифіковані інтегровані курси «Українська мова та читання» та «Мова та читання». Зміст і організація навчання передбачає використання адаптованих методів і засобів навчання, наочного і поурокового викладу матеріалу, а також посиленої підтримки педагогічного працівника для забезпечення засвоєння базових мовленнєвих умінь.

У математичній освітній галузі реалізується модифікований курс математики. Модифікований інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, природнича, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, інформаційної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей, відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У технологічній освітній галузі реалізується модифікований практико-предметний курс технологій, який спрямовано на розвиток дрібної та загальної моторики, просторового орієнтування, координації рухів, а також на формування соціальних навичок і підтримку адаптації дітей у навчальному середовищі.

У мистецькій освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс мистецтва.

Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет «Адаптивна фізична культура», який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти з інтелектуальними труднощами. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено в Типовому навчальному плані для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

- для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього рівня підтримки в закладах освіти: соціально-побутове орієнтування та/або ритміка та/або комунікативно-мовленнєвий розвиток та /або руховий розвиток;
- дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти: 1) пізнавальний розвиток, 2) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або альтернативна комунікація та/або психомоторний та сенсорний розвиток та/або логопедичні заняття, 3) соціально-побутове орієнтування, 4) руховий розвиток та/або ритміка.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс)	4	5	6	6
РМЛ	Мова та читання* (модифікований інтегрований курс)	4	3	2	2
МАО	Математика (модифікований курс)	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс)	3	3	4	4
МАО					
ПРО					
СЗО					
ГТО					
ІФО					
ТЕО	Технології (модифікований практико-предметний курс)	1	2	2	2
МІО	Мистецтво (модифікований інтегрований курс)	2	2	2	2
ФІО	Адаптивна фізична культура Соціально-побутове орієнтування** Ритміка** Комунікативно-мовленнєвий розвиток** Руховий розвиток**	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:		9	9	9	9

1	2	3	4	5	6
	Пізнавальний розвиток***	2	2	2	2
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток***	6	6	6	6
	Альтернативна комунікація***				
	Психомоторний та сенсорний розвиток***				
	Логопедичні заняття***				
	Соціально-побутове орієнтування***	2	2	2	2
	Руховий розвиток***	2	2	2	2
	Ритміка***				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		2	2	2	2
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижневе навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

** Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують третього рівня підтримки в закладах освіти.

*** Для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують четвертого рівня підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план
для 1–4 класів з українською мовою навчання / мовою навчання корінного народу
та/або національної меншини спеціальних закладів загальної освіти / спеціальних класів
закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними труднощами,
які потребують п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

Освітній процес для здобувачів освіти з помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, які потребують п'ятого рівня підготовки, організовано з фокусом на розвиткове та життєво-орієнтоване навчання. З огляду на те, що учні цієї категорії не можуть опанувати повний обсяг результатів навчання, визначених для відповідних освітніх галузей, зміст навчання спрямовано на формування пріоритетних життєвих компетентностей через інтеграцію освітніх галузей у модифіковані інтегровані курси. Такий підхід забезпечує багаторазове відпрацювання вмінь у різних життєвих контекстах, сприяє генералізації навичок і системному повторенню, що є критично необхідним для учнів з інтелектуальними порушеннями, які потребують п'ятого рівня підтримки. Інтеграція галузей у різні курси дає учням змогу застосовувати одні й ті самі вміння у побуті, соціальній взаємодії, пізнанні довкілля та під час рухової активності.

З урахуванням зазначених особливостей системи модифікованих інтегрованих курсів побудована відповідно до провідних сфер життєдіяльності дитини та спрямованих на формування пріоритетних життєвих компетентностей.

Модифікований інтегрований курс «Я і соціум» охоплює мовно-літературну (МОВ), громадянську та історичну (ІЮ), соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО) галузі. Курс спрямований на формування базових комунікативних умінь, соціальних навичок і правил безпечної поведінки у спільноті, що є критично необхідними для повсякденної взаємодії особи з інтелектуальними порушеннями в суспільстві. У межах мовно-літературної галузі розвиток читання і письма здійснюється на функціональному рівні та передбачає формування елементарних умінь розпізнавання знайомих символів, піктограм, глобального читання окремих слів і надписів, а також використання доступних графічних або альтернативних засобів комунікації.

Модифікований інтегрований курс «Я і світ» охоплює математичну (МАО), мовно-літературну (МОВ), природничу (ПРО), соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО), громадянську та історичну (ІЮ) галузі. Курс спрямований на формування функціональних академічних умінь як засобів орієнтації у навколишньому середовищі, соціальному просторі та повсякденному житті. У межах математичної галузі формуються елементарні навички співвіднесення кількості та предмета, розпізнавання простих математичних понять, орієнтації у послідовності подій та режимі дня тощо, що безпосередньо пов'язано з дотриманням правил безпеки, здоров'язбереження та соціальної поведінки. Інтеграція соціальної і здоров'язбережувальної галузі забезпечує усвідомлення безпечних дій у довкіллі, а громадянська та історична галузі – формування елементарних уявлень про життя в спільноті, правила співіснування та послідовність подій у часі. Така інтеграція освітніх галузей дозволяє особі з інтелектуальними порушеннями багаторазово відпрацьовувати одні й ті самі вміння у різних життєвих контекстах, що сприяє їх закріпленню, переносу та практичному застосуванню.

Модифікований інтегрований курс «Я у побуті» охоплює технологічну (ТЕО), інформатичну (ІФО), мистецьку (МІО) та соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО) галузі. Курс спрямований на розвиток побутової автономії, самообслуговування, дрібної та загальної моторики, координації рухів, просторового орієнтування, сенсорної інтеграції та соціальних навичок, а також на безпечне користування побутовими приладами. Інтеграція СЗО забезпечує системне навчання правил безпеки у домашньому середовищі та підтримку адаптації дітей у навчальному та побутовому середовищах.

Модифікований інтегрований курс «Я і моє тіло» охоплює фізичну культуру (ФІО) та соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО) галузі. Курс спрямований на формування цілісного образу власного тіла, розвиток великої моторики, координації, просторового орієнтування та навичок безпечної рухової активності. Інтеграція СЗО забезпечує засвоєння правил безпеки під час руху та формування звички до здорового способу життя.

Уроки фізичної культури проводяться не менше трьох разів на тиждень, а години курсу не враховуються у граничне навчальне навантаження. Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет «Адаптивна фізична культура», який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти з інтелектуальними труднощами. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено в Типовому навчальному плані для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники: 1) пізнавальний розвиток, 2) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або альтернативна комунікація та/або психомоторний та сенсорний розвиток та/або логопедичні заняття, 3) соціально-побутове орієнтування, 4) руховий розвиток та/або ритміка.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Викладання інтегрованих курсів «Я і соціум», «Я і моє тіло», «Я і світ», «Я у побуті» та реалізацію напрямів корекційно-розвиткової роботи «Комунікативно-мовленнєвий розвиток», «Руховий розвиток», «Пізнавальний розвиток», тощо здійснює вчитель початкових класів, який має відповідну спеціальну (корекційну) підготовку. Водночас до реалізації окремих складників програм може залучатися команда психолого-педагогічного супроводу відповідно до освітніх потреб учнів та кадрового забезпечення закладу освіти.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Я і соціум (модифікований інтегрований курс комунікації і соціальної взаємодії)	6	6	6	6
ІЮ					
СЗО					

1	2	3	4	5	6
МОВ	Я і світ (модифікований інтегрований курс академічних базових навичок)	3	4	5	6
МАО		6	7	7	7
ПРО					
ГЮ					
СЗО					
ТЕО	Я у побуті (модифікований інтегрований курс навичок самостійності та побутової автономії)	5	5	6	6
ІФО					
СЗО					
МИО					
СЗО					
ФІО	Я і моє тіло (модифікований інтегрований курс адаптивної фізичної культури та здоров'язбереження)	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Комунікативно-мовленнєвий розвиток	6	6	6	6
	Альтернативна комунікація				
	Психомоторний та сенсорний розвиток				
	Логопедичні заняття				
	Пізнавальний розвиток	2	2	2	2
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2
	Руховий розвиток	2	2	2	2
Ритмика					
	Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх вірат	3	3	3	3
	Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	24	25	25
	І ранично допустиме тижнєве / річне навчальне навантаження здобувача освіти	20	21	22	22

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням українською мовою спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей із соціоадаптаційними / соціокультурними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова; варіант 2 – українська мова, читання, іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформаційна освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для 1 класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої,

технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс);
варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

- для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами другого, третього рівня підтримки;
1) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або соціально-емоційний розвиток та/або сенсорний розвиток та саморегуляція та/або соціально-побутове орієнтування;

- для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами четвертого, п'ятого рівня підтримки;
1) комунікативно-мовленнєвий розвиток з лоторитмікою та/або соціально-емоційний розвиток та/або сенсорний розвиток та саморегуляція та/або соціально-побутове орієнтування та/або альтернативна комунікація.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня галузь	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1 МОВ	2 Українська мова та читання (інтегрований курс) АБО Українська мова Читання	3	4	5	6
		7	7	7	7
		2	2	2	2
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
		4	4	4	4
ІНО	Іноземна мова	2	2	2	2
МАО	Математика	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ (інтегрований курс)	4	4	4	4
МАО					
ПРО					
СЗО					
ГЮ					
ТЗО					
ІФО	Інформатика		1	1	1
МІО	Мистецтво (інтегрований курс) АБО	2	2	2	2
	Образотворче мистецтво				
	Музичне мистецтво				
ФЮ	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3

	1	2	3	4	5	6
Корекційно-розвиткова робота:	Комунікативно-мовленнєвий розвиток з логоритмікою*	12	12	12	12	12
	Соціально-емоційний розвиток*					
	Сенсомоторний розвиток та саморегуляція*					
	Соціально-побутове орієнтування*					
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток з логоритмікою**	12	12	12	12	12
	Соціально-емоційний розвиток**					
	Сенсомоторний розвиток та саморегуляція**					
Соціально-побутове орієнтування**						
Альтернативна комунікація**						
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		1	1	2	2	2
	Загальноорієнтована кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижнєве / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22	22

* Для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами другого, третього рівня підтримки

** Для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами четвертого, п'ятого рівня підтримки

Типовий навчальний план

для 1–4 класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей з соціоадаптаційними / соціокультурними труднощами, які потребують другого–п'ятого рівня підтримки в закладах освіти

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти послідовності освітніх компонентів: варіант 1 – українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс), мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова;

варіант 2 – українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, мова та читання (інтегрований курс), іноземна мова.

Розподіл годин навчального навантаження між предметами українська мова та читання; між інтегрованим курсом мови та читання та іноземною мовою здійснюється закладом освіти самостійно в межах визначеного типовим навчальним планом обсягу.

Інформатична освітня галузь у 1 класі реалізується в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а в 2–4 класах як окремий навчальний предмет.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей для І класу: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформаційна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі, для 2–4 класів: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У мистецькій освітній галузі для 1–4 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:
варіант 1 – мистецтво (інтегрований курс);
варіант 2 – образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:
- для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами другого, третього рівня підтримки:
1) комунікативно-мовленнєвий розвиток та/або соціально-емоційний розвиток та/або сенсорний розвиток та саморегуляція та/або соціально-побутове орієнтування;

- для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами четвертого, п'ятого рівня підтримки:
1) комунікативно-мовленнєвий розвиток з логоритмікою та/або соціально-емоційний розвиток та/або сенсорний розвиток та саморегуляція та/або соціально-побутове орієнтування та/або альтернативна комунікація.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітня група	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин навчального навантаження			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Українська мова та читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (інтегрований курс)	4	5	6	6
	АБО				
	Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
	Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини				
РМДІ	Мова та читання* (інтегрований курс)	6	5	4	4
ІНО	Іноземна мова				
МАО	Математика	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ	4	4	4	4
МАО	(інтегрований курс)				
ПРО					
СЗО					
ЛЮ					
ТЕО					
ІФО	Інформатика		1	1	1

1	2	3	4	5	6
МИО	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2
	АБО				
	Музичне мистецтво				
	Образотворче мистецтво				
ФІО	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Комунікативно-мовленнєвий розвиток з логоритмікою**	12	12	12	12
	Соціально-емоційний розвиток**				
	Сенсомоторний розвиток та саморегуляція**				
	Соціально-побутове орієнтування**				
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток з логоритмікою***	12	12	12	12
	Соціально-емоційний розвиток***				
	Сенсомоторний розвиток та саморегуляція***				
	Соціально-побутове орієнтування***				
	Альтернативна комунікація***				
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між навчальними предметами / інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

** Для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами другого, третього рівня підтримки

*** Для дітей із соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами четвертого, п'ятого рівня підтримки.

Типовий навчальний план

Для 1--4 класів з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого-третього рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами третього-четвертого рівня підтримки в закладах освіти)

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали триф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали триф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс «Українська мова та читання», «Мова та читання» (модифікований інтегрований курс для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини). Зміст і організація навчання передбачає використання адаптованих методів і засобів навчання, наочного і покрокового викладу матеріалу, а також посиленої підтримки педагогічного працівника для забезпечення засвоєння базових мовленнєвих умінь.

У математичній освітній галузі реалізується модифікований курс математики.

Модифікований інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, природнича, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, інформатичної, соціальної

і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей, відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У технологічній освітній галузі реалізується модифікований практико-предметний курс технологій, який спрямовано на розвиток дрібної та загальної моторики, просторового орієнтування, координації рухів, а також на формування соціальних навичок і підтримку адаптації дітей в освітньому середовищі.

У мистецькій освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс мистецтва. Для учнів зі складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують четвертого-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти, здійснюється через послання модифікованого інтегрованого курсу мистецтво та модифікованого курсу рельефного малювання.

Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет «Адаптивна фізична культура», який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та інтелектуальними труднощами). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено в типовому навчальному плані для кожного класу. Години, передбачені для адаптивної фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:
пізнавальний розвиток, психомоторний та сенсорний розвиток, комунікативно-мовленнєвий розвиток, орієнтування в просторі та мобільність, руховий розвиток, ритміка, соціально-побутове орієнтування.

Напрямами корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількості годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень				
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	
1	2	3	4	5	6	
МОВ	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс)	7/4*	7/5*	7/6*	7/6*	
РМЛ	Мова та читання** (модифікований інтегрований курс)	4*	3*	2*	2*	
МАО	Математика (модифікований курс)	4	4	4	4	
МОВ	Я досліджую світ	3	3	4	4	
МАО	(модифікований інтегрований курс)					
ПРО						
СЗО						
ЛЮ						
ІФО						
ТБО	Технології (модифікований практико-предметний курс)	1	2	2	2	
МИО	Мистецтво (модифікований інтегрований курс)	2	2	2	2	
	АБО					
	Рельєфне малювання*** (модифікований курс)	1	1	1	1	
	Мистецтво (модифікований інтегрований курс)	1	1	1	1	

1	2	3	4	5	6
ФЮ	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Пізнавальний розвиток	12	13	13	13
	Психомоторний та сенсорний розвиток				
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток				
	Орієнтування в просторі та мобільність				
	Руховий розвиток				
	Ритміка				
	Соціально-побутове орієнтування				
	Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	3/2*	3/2*	3/2*	3/2*
	Загальноорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	24	25	25
	Гранично допустиме тижнєве навчальне навантаження здобувача освіти	20	21	22	22

* Для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини.

** Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

*** Для учнів зі складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують четвертого-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції) та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами третього-четвертого рівня підтримки в закладах освіти)

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із догриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс «Українська мова та читання», «Мова та читання» (модифікований інтегрований курс для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини), «Українська жестова мова» (модифікований курс). Зміст і організація навчання передбачає використання адаптованих методів і засобів навчання, наочного і покрокового викладу матеріалу, а також посиленої підтримки педагогічного працівника для забезпечення засвоєння базових мовленнєвих умінь.

У математичній освітній галузі реалізується модифікований курс математики.

Модифікований інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через поєднання результатів навчання таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, природнича, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, інформатичної, соціальної

і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей, відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У технологічній освітній галузі реалізується модифікований практико-предметний курс технологій, який спрямовано на розвиток дрібної та загальної моторики, просторового орієнтування, координації рухів, а також на формування соціальних навичок і підтримку адаптації дітей в освітньому середовищі.

У мистецькій освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс мистецтва.

Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет «Адаптивна фізична культура», який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та інтелектуальними труднощами). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено в Типовому навчальному плані для кожного класу. Години, передбачені для адаптивної фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження здобувачів освіти.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

пізнавальний розвиток, сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток, руховий розвиток, ритміка, соціально-побутове орієнтування.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс)	6/3*	6/4*	6/5*	6/5*
РМЛ	Мова та читання** (модифікований інтегрований курс)	4*	3*	2*	2*
УЖМ	Українська жести́ва мова (модифікований курс)	2	2	2	2
МАО	Математика (модифікований курс)	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс)	3	3	4	4
МАО					
ПРО					
СЗО					
ГЮ					
ІФО					
ТЕО	Технології (модифікований практико-предметний курс)	1	2	2	2
МИО	Мистецтво (модифікований інтегрований курс)	2	2	2	2
ФІО	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Пізнавальний розвиток				
	Сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток	18*** /16****	18*** /16****	18*** /16****	18*** /16****
	Руховий розвиток				
	Ритміка				
	Соціально-побутове орієнтування				

	1/2	3	4	5	6
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		2/1*	2/1*	2/1*	2/1*
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини.

** Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

*** Для учнів із складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти.

**** Для учнів із складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням української мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого-і'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами третього-четвертого рівня підтримки в закладах освіти)

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Навчальні предмети та інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

У мовно-літературній освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс «Українська мова та читання», «Мова та читання» (модифікований інтегрований курс для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини). Зміст і організація навчання передбачає використання адаптованих методів і засобів навчання, наочного і покрокового викладу матеріалу, а також посиленої підтримки педагогічного працівника для забезпечення засвоєння базових мовленнєвих умінь.

У математичній освітній галузі реалізується модифікований курс математики.

Модифікований інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізується через послідовні результати навчання таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, природнича, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі. Результати навчання природничої, інформатичної, соціальної і

здоров'язбережувальної, промадянської та історичної освітніх галузей, відповідно до п. 28 Державного стандарту, реалізуються винятково в курсі «Я досліджую світ».

У технологічній освітній галузі реалізується модифікований практико-предметний курс технологій, який спрямовано на розвиток дрібної та загальної моторики, просторового орієнтування, координації рухів, а також на формування соціальних навичок і підтримку адаптації дітей в освітньому середовищі.

У мистецькій освітній галузі реалізується модифікований інтегрований курс мистецтва.

Освітня галузь фізична культура реалізується через навчальний предмет «Адаптивна фізична культура», який передбачає врахування особливостей фізичного та психомоторного розвитку здобувачів освіти зі складними порушеннями розвитку (з функціональними моторними або фізичними труднощами та інтелектуальними труднощами). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною п'ятою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено в Типовому навчальному плані для кожного класу. Години, передбачені для адаптивної фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти.

Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.
Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

пізнавальний розвиток, психомоторний та сенсорний розвиток, комунікативно-мовленнєвий розвиток, руховий розвиток, соціально-пошукове орієнтування.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
		7/4*	7/5*	7/6*	7/6*
МОВ	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс)				
РМЛ	Мова та читання** (модифікований інтегрований курс)	4*	3*	2*	2*
МАО	Математика (модифікований курс)	4	4	4	4
МОВ	Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс)	3	3	4	4
МАО					
ПРО					
СЗО					
ГЮ					
ІФО					
ТЕО	Технології (модифікований практико-предметний курс)	1	2	2	2
МІО	Мистецтво (модифікований інтегрований курс)	2	2	2	2
ФІО	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3
Корекційно-розвиткова робота:	Пізнавальний розвиток				
	Психомоторний та сенсорний розвиток	9/12***	9/12***	9/12***	9/12***
	Комунікативно-мовленнєвий розвиток				
	Руховий розвиток				
	Соціально-побутове орієнтування				

Продовження додатка 2

	1/2	3	4	5	6
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрап		3/2*	3/2*	3/2*	3/2*
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	24	25	25
І гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22

* Для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини.

** Назва інтегрованого курсу може бути уточнена відповідно до переліку модельних навчальних програм з указівкою на вибір певної мови національної меншини або корінного народу (див. Додаток 3).

*** Для учнів із складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене інтелектуальними труднощами четвертого рівня підтримки в закладах освіти.

Типовий навчальний план

Для 1–4 класів з навчанням українською мовою / мовою навчання корінного народу та/або національної меншини спеціальних закладів загальної середньої освіти / спеціальних класів закладів загальної середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти; із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти); з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти)

Пояснювальна записка

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом початкової освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти запроваджуються як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання однієї або кількох освітніх галузей. Інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або за навчальними програмами, створеними на основі відповідних модельних навчальних програм і затвердженими педагогічною радою, або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм визначено в додатку 4 до цієї Типової освітньої програми.

Освітній процес для здобувачів освіти зі складними порушеннями розвитку організовано з фокусом на розвиткове та життєво-орієнтоване навчання. З огляду на те, що учні цих категорій не можуть опанувати повний обсяг результатів навчання, визначених для відповідних освітніх галузей, зміст навчання спрямовано на формування пріоритетних життєвих компетентностей через інтеграцію освітніх галузей у модифіковані інтегровані курси. Такий підхід забезпечує багаторазове відпрацювання вмінь у різних життєвих контекстах, сприяє генералізації навичок і системному повторенню,

що є критично необхідним для учнів зі складними порушеннями розвитку. Інтеграція галузей у різні курси дає учням змогу застосовувати одні й ті самі вміння у побуті, соціальній взаємодії, пізнанні довкілля та під час рухової активності.

З урахуванням зазначених особливостей системи модифікованих інтегрованих курсів побудована відповідно до провідних сфер життєдіяльності дитини та спрямованих на формування пріоритетних життєвих компетентностей.

Модифікований інтегрований курс «Я і соціум» охоплює мовно-літературну (МОВ), громадянську та історичну (ГІО), соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО) галузі. Курс спрямований на формування базових комунікативних умінь, соціальних навичок і правил безпечної поведінки у спільноті, що є критично необхідними для повсякденної взаємодії особи зі складними порушеннями розвитку в суспільстві. У межах мовно-літературної галузі розвиток читання і письма здійснюється на функціональному рівні та передбачає формування елементарних умінь розпізнавання знайомих символів, піктограм, жестів, глобального читання окремих слів і надписів, а також використання доступних графічних або альтернативних засобів комунікації.

Модифікований інтегрований курс «Я і світ» охоплює математичну (МАО), мовно-літературну (МОВ), природничу (ПРО), соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО), громадянську та історичну (ГІО) галузі. Курс спрямований на формування функціональних академічних умінь як засобів орієнтації у навколишньому середовищі, соціальному просторі та повсякденному житті. У межах математичної галузі формуються елементарні навички співвіднесення кількості та предмета, розпізнавання простих математичних понять, орієнтації у послідовності подій та режимі дня тощо, що безпосередньо пов'язано з дотриманням правил безпеки, здоров'язбереження та соціальної поведінки. Інтеграція соціальної і здоров'язбережувальної галузі забезпечує усвідомлення безпечних дій у довкіллі, а громадянська та історична галузі – формування елементарних уявлень про життя в спільноті, правила співіснування та послідовність подій у часі. Така інтеграція освітніх галузей дозволяє особі з інтелектуальними порушеннями багаторазово відпрацьовувати одні й ті самі вміння у різних життєвих контекстах, що сприяє їх закріпленню, переносу та практичному застосуванню.

Модифікований інтегрований курс «Я у побуті» охоплює технологічну (ТЕО), інформаційну (ІФО), мистецьку (МІО) та соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО) галузі. Курс спрямований на розвиток побутової автономії, самообслуговування, дрібної та загальної моторики, координації рухів, просторового орієнтування, сенсорної інтеграції та соціальних навичок, а також на безпечне користування побутовими приладами. Інтеграція СЗО забезпечує системне навчання правил безпеки у домашньому середовищі та підтримку адаптації дітей в освітньому та побутовому середовищах.

Модифікований інтегрований курс «Я і моє тіло» охоплює фізичну культуру (ФІО) та соціальну і здоров'язбережувальну (СЗО) галузі. Курс спрямований на формування цілісного образу власного тіла, розвиток великої моторики, координаті, просторового орієнтування та навичок безпечної рухової активності. Інтеграція СЗО забезпечує засвоєння правил безпеки під час руху та формування звички до здорового способу життя. Години, передбачені для модифікованого інтегрованого курсу «Я і моє тіло», не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти. Години, визначені в типовому навчальному плані для вивчення курсів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, заклад освіти розподіляє самостійно і фіксує в навчальному плані.

Корекційно-розвиткова робота здійснюється як комплексна підтримка розвитку дитини зі складними порушеннями розвитку та передбачає систему заходів супроводження такої особи у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення тощо. Корекційно-розвиткова робота здійснюється у формі індивідуальних та/або групових занять.

Організація комплексної підтримки розвитку дитини охоплює такі складники:

Для учнів зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти): комунікативно-мовленнєвий розвиток, альтернативна комунікація, логопедичні заняття, пізнавальний розвиток, психомоторний та сенсорний розвиток, орієнтування в просторі та мобільність, соціально-побутове орієнтування, руховий розвиток, ритміка;

Для учнів зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти): пізнавальний розвиток, сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток, альтернативна комунікація, руховий розвиток, ритміка, соціально-побутове орієнтування;

Для учнів зі складними порушеннями розвитку (з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти): пізнавальний розвиток, психомоторний та сенсорний розвиток, комунікативно-мовленнєвий розвиток, альтернативна комунікація, руховий розвиток, соціально-побутове орієнтування.

Напрями корекційно-розвиткової роботи в межах кожного складника та кількість годин на кожен напрям заклад освіти визначає самостійно в межах діапазону годин, визначеного типовою освітньою програмою. Викладання інтегрованих курсів «Я і соціум», «Я і моє тіло», «Я і світ», «Я у побуті» та реалізацію напрямів корекційно-розвиткової роботи здійснює вчитель початкових класів, який має відповідну спеціальну (корекційну) підготовку. Водночас до реалізації окремих складників програм може залучатися команда психолого-педагогічного супроводу відповідно до освітніх потреб учнів та кадрового забезпечення закладу освіти.

Освітні галузі	Навчальні предмети / інтегровані курси	Кількість годин на тиждень			
		1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
1	2	3	4	5	6
МОВ	Я і соціум (модифікований інтегрований курс комунікації і соціальної взаємодії)	6	6	6	6
ГЮ					
СЗО					
МОВ	Я і світ (модифікований інтегрований курс академічних базових навичок)	6	7	7	7
МАО					
ПРО					
ГЮ					
СЗО					
ТЕО					
ІФО	Я у побуті (модифікований інтегрований курс навичок самостійності та готової автономії)	5	5	6	6
СЗО					
МИО					
СЗО					
ФІО	Я і моє тіло (модифікований інтегрований курс адаптивної фізичної культури та здоров'язбереження)	3	3	3	3

1	2	3	4	5	6
<p>Корекційно-розвиткова робота: для учнів зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти)</p>	<p>Комунікативно-мовленнєвий розвиток Альтернативна комунікація Догодичні заняття Пізнавальний розвиток Психомоторний та сенсорний розвиток Орієнтування в просторі та мобільність Соціально-побутове орієнтування Руховий розвиток Ритміка</p>				
<p>Для учнів зі складними порушеннями розвитку (із функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти)</p>	<p>Пізнавальний розвиток Сенсорний та комунікативно-мовленнєвий розвиток Альтернативна комунікація Руховий розвиток Ритміка Соціально-побутове орієнтування</p>	18* /16**	18* /16**	18* /16**	18* /16**
<p>Для учнів зі складними порушеннями розвитку (з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують другого-п'ятого рівня підтримки в закладах освіти та інтелектуальними труднощами п'ятого рівня підтримки в закладах освіти)</p>	<p>Пізнавальний розвиток Психомоторний та сенсорний розвиток Комунікативно-мовленнєвий розвиток Альтернативна комунікація Руховий розвиток Соціально-побутове орієнтування</p>	12	12	12	12
<p>І Однини навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між інтегрованими курсами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат</p>		3	3	3	3

	1/2					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	3	4	5	6		
	23	24	25	25		
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	20	21	22	22		

* Для учнів зі складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції, які потребують другого, третього рівня підтримки в закладах освіти.

** Для учнів зі складними порушеннями розвитку, одне з яких обумовлене функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції, які потребують четвертого, п'ятого рівня підтримки в закладах освіти.

Генеральний директор директорату шкільної освіти



Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 3
до Типової освітньої програми для 1-4 класів
закладів загальної середньої освіти

Перелік модельних навчальних програм

№ з/п	Назва модельної навчальної програми	
1	2	3
1.	Для всього рівня для окремих циклів	Українська мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи Українська мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Українська мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
2.	Для всього рівня для окремих циклів	Українська мова. 1–4 класи Українська мова. 1–2 класи Українська мова. 3–4 класи
3.	Для всього рівня для окремих циклів	Читання. 1–4 класи Читання. 1–2 класи Читання. 3–4 класи
4.	Для всього рівня для окремих циклів	Українська мова та читання (інтегрований курс) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–4 класи Українська мова та читання (інтегрований курс) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–2 класи Українська мова та читання (інтегрований курс) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 3–4 класи

1	2	3
5.	для всього рівня	Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–4 класи
	для окремих циклів	Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–2 класи Українська мова для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 3–4 класи
6.	для всього рівня	Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–4 класи
	для окремих циклів	Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–2 класи Читання для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 3–4 класи
7.	для всього рівня	Болгарська мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи
	для окремих циклів	Болгарська мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Болгарська мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
8.	для всього рівня	Гагаузька мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи
	для окремих циклів	Гагаузька мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Гагаузька мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
9.	для всього рівня	Кримськотатарська мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи
	для окремих циклів	Кримськотатарська мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Кримськотатарська мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
10.	для всього рівня	Мова іврит та читання (інтегрований курс). 1–4 класи
	для окремих циклів	Мова іврит та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Мова іврит та читання (інтегрований курс). 3–4 класи

1	2	3
11.	для всього рівня для окремих циклів	Новогрецька мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи Новогрецька мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Новогрецька мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
12.	для всього рівня для окремих циклів	Польська мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи Польська мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Польська мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
13.	для всього рівня для окремих циклів	Словацька мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи Словацька мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Словацька мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
14.	для всього рівня для окремих циклів	Румунська мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи Румунська мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Румунська мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
15.	для всього рівня для окремих циклів	Угорська мова та читання (інтегрований курс). 1–4 класи Угорська мова та читання (інтегрований курс). 1–2 класи Угорська мова та читання (інтегрований курс). 3–4 класи
16.	для всього рівня для окремих циклів	Іноземна мова. 1–4 класи Іноземна мова. 1–2 класи Іноземна мова. 3–4 класи
17.	для всього рівня для окремих циклів	Математика. 1–4 класи Математика. 1–2 класи Математика. 3–4 класи
18.	для всього рівня для окремих циклів	Я досліджую світ (інтегрований курс). 1–4 класи Я досліджую світ (інтегрований курс). 1–2 класи Я досліджую світ (інтегрований курс). 3–4 класи
19.	для всього рівня для окремих циклів	Інформатика. 2–4 класи Інформатика. 2 клас Інформатика. 3–4 класи

1	2	3
20.	Для всього рівня Для окремих циклів	Мистецтво (інтегрований курс). 1–4 класи Мистецтво (інтегрований курс). 1–2 класи Мистецтво (інтегрований курс). 3–4 класи
21.	Для всього рівня Для окремих циклів	Образотворче мистецтво. 1–4 класи Образотворче мистецтво. 1–2 класи Образотворче мистецтво. 3–4 класи
22.	Для всього рівня Для окремих циклів	Музичне мистецтво. 1–4 класи Музичне мистецтво. 1–2 класи Музичне мистецтво. 3–4 класи
23.	Для всього рівня Для окремих циклів	Фізична культура. 1–4 класи Фізична культура. 1–2 класи Фізична культура. 3–4 класи
24.	Для всього рівня Для окремих циклів	Українська жестова мова. 1–4 класи Українська жестова мова. 1–2 класи Українська жестова мова. 3–4 класи
25.	Для всього рівня Для окремих циклів	Іноземна жестова мова. 1–4 класи Іноземна жестова мова. 1–2 класи Іноземна жестова мова. 3–4 класи
26.	Для всього рівня Для окремих циклів	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
27.	Для всього рівня Для окремих циклів	Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–4 класи Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 1–2 класи Українська мова та читання (модифікований інтегрований курс) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 3–4 класи

1	2	3
28.	для всього рівня для окремих циклів	Болгарська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Болгарська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Болгарська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
29.	для всього рівня для окремих циклів	Гагаузька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Гагаузька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Гагаузька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
30.	для всього рівня для окремих циклів	Кримськотатарська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Кримськотатарська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Кримськотатарська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
31.	для всього рівня для окремих циклів	Мова іврит та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Мова іврит та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Мова іврит та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
32.	для всього рівня для окремих циклів	Новогрецька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Новогрецька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Новогрецька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
33.	для всього рівня для окремих циклів	Польська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Польська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Польська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
34.	для всього рівня для окремих циклів	Словацька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Словацька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Словацька мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
35.	для всього рівня для окремих циклів	Румунська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Румунська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Румунська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи

1	2	3
36.	Для всього рівня для окремих циклів	Угорська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Угорська мова та читання (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Угорська мова та читання модифікований (інтегрований курс). 3–4 класи
37.	Для всього рівня для окремих циклів	Українська жестова мова (модифікований курс). 1–4 класи Українська жестова мова (модифікований курс). 1–2 класи Українська жестова мова (модифікований курс). 3–4 класи
38.	Для всього рівня для окремих циклів	Математика (модифікований курс). 1–4 класи Математика (модифікований курс). 1–2 класи Математика (модифікований курс). 3–4 класи
39.	Для всього рівня для окремих циклів	Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс). 1–2 класи Я досліджую світ (модифікований інтегрований курс). 3–4 класи
40.	Для всього рівня для окремих циклів	Технології (модифікований практико-предметний курс). 1–4 класи Технології (модифікований практико-предметний курс). 1–2 класи Технології (модифікований практико-предметний курс). 3–4 класи
41.	Для всього рівня для окремих циклів	Мистецтво (модифікований інтегрований курс). 1–4 класи Технології (модифікований практико-предметний курс). 1–2 класи Технології (модифікований практико-предметний курс). 3–4 класи
42.	Для всього рівня для окремих циклів	Рельєфне малювання. 1–4 класи Рельєфне малювання. 1–2 класи Рельєфне малювання. 3–4 класи
43.	Для всього рівня для окремих циклів	Адаптивна фізична культура. 1–4 класи Адаптивна фізична культура. 1–2 класи Адаптивна фізична культура. 3–4 класи

1	2	3
44.	Для всього рівня для окремих циклів	Я і соціум (модифікований інтегрований курс комунікації і соціальної взаємодії). 1–4 класи Я і соціум (модифікований інтегрований курс комунікації і соціальної взаємодії). 1–2 класи Я і соціум (модифікований інтегрований курс комунікації і соціальної взаємодії). 3–4 класи
45.	Для всього рівня для окремих циклів	Я і світ (модифікований інтегрований курс академічних базових навичок). 1–4 класи Я і світ (модифікований інтегрований курс академічних базових навичок). 1–2 класи Я і світ (модифікований інтегрований курс академічних базових навичок). 3–4 класи
46.	Для всього рівня для окремих циклів	Я у побуті (модифікований інтегрований курс навичок самостійності та побутової автономії). 1–4 класи Я у побуті (модифікований інтегрований курс навичок самостійності та побутової автономії). 1–2 класи Я у побуті (модифікований інтегрований курс навичок самостійності та побутової автономії). 3–4 класи
47	Для всього рівня для окремих циклів	Я і моє тіло (модифікований інтегрований курс адаптивної фізичної культури та здоров'язбереження). 1–4 класи Я і моє тіло (модифікований інтегрований курс адаптивної фізичної культури та здоров'язбереження). 1–2 класи Я і моє тіло (модифікований інтегрований курс адаптивної фізичної культури та здоров'язбереження). 3–4 класи

Генеральний директор директорату шкільної освіти



Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 4

до Типової освітньої програми для 1–4 класів закладів загальної середньої освіти

Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм

Модельну навчальну програму і навчальну програму розробляють на основі Державного стандарту початкової освіти (далі – Державний стандарт). Вона повинна:

грунтуватися на визначених стандартом ціннісних орієнтирах (пункт 4 Державного стандарту);

передбачати формування наскрізних умінь, спільних для всіх ключових компетентностей (пункт 9 Державного стандарту);

орієнтуватися на компетентнісний потенціал відповідної галузі / галузей, що визначає внесок кожної освітньої галузі у формування ключових компетентностей здобувачів початкової освіти;

передбачати формування всіх ключових компетентностей через розвиток умінь і ставлень та базові знання (додатки № 1, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22 до Державного стандарту);

передбачати реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання у відповідній галузі / галузях (додатки № 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23 до Державного стандарту).

Модельну навчальну програму для осіб з ООП розробляють з урахуванням рівня підтримки й рівня функціонування здобувачів освіти, що передбачає:

адаптацію змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) через зміну методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб осіб з ООП, без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

модифікацію змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) через зміну змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів освіти із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання.

Для окремих категорій осіб з ООП допускається визначення результатів навчання за окремим навчальним предметом (інтегрованим курсом) без вимоги обов'язкового досягнення повного переліку стандартних результатів у межах навчального року. Оцінювання навчальних досягнень таких здобувачів освіти здійснюють з урахуванням індивідуальної динаміки розвитку з пріоритетом формувального оцінювання.

Модельні навчальні програми для 1–4 класів розробляють з урахуванням принципу наступності між дошкільною та початковою освітою.

Структура модельної навчальної / навчальної програми:

1. *Вступна частина* – пояснювальна записка, де визначено основні положення щодо ролі й значення навчального предмета / інтегрованого курсу в системі початкової освіти (його мету, завдання, принципи, на яких ґрунтується програма,

структуру курсу, способи реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу з цього навчального предмета / інтегрованого курсу тощо).

2. *Основна частина*, де викладено орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання здобувачів освіти за роками навчання, пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності.

3. *Прикінцева частина (за потреби)*, де запропоновано методичні рекомендації з реалізації цієї програми з урахуванням особливостей організації освітнього процесу з навчального предмета / інтегрованого курсу, особливості здійснення формульовального та підсумкового оцінювання, рекомендовані ресурси, обладнання тощо.

Вступна частина.

У пояснювальній записці:

зазначають освітню(-і) галузь(-і), реалізацію якої(-их) забезпечує навчальний предмет / інтегрований курс;

окреслюють освітню мету навчального предмета / інтегрованого курсу, узгоджену з метою відповідної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей) Державного стандарту;

описують способи реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу під час вивчення цього навчального предмета / інтегрованого курсу.

Формулювання мети має брати до уваги очікувані результати навчання за певним навчальним предметом / інтегрованим курсом і відповідати обов'язковим результатам навчання освітньої галузі / освітніх галузей на рівні початкової освіти або її окремому циклі, зокрема відображаючи вміння і ставлення особистості (компетентності), які мають бути сформовані через діяльність наприкінці навчання за програмою.

Для досягнення мети, визначеної в модельній навчальній / навчальній програмі, потрібно окреслити дидактичні засади її реалізації, зокрема визначити завдання, через які конкретизувати способи досягнення мети та можливості навчального предмета / інтегрованого курсу для досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом для відповідного рівня (циклу) початкової освіти.

Водночас мета й завдання мають ґрунтуватися на ціннісних орієнтирах, окреслених Державним стандартом, та орієнтуватися на компетентнісний потенціал відповідної(-их) галузі(-ей).

Основна частина.

1. *Очікувані результати навчання.* Послідовність очікуваних результатів навчання є стрижневим компонентом модельної навчальної / навчальної програми, довкола якого розгортається пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, які забезпечують досягнення очікуваних результатів. Очікувані результати навчання мають відповідати визначеним у Державному стандарті вимогам до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти. Кожен очікуваний результат навчання має бути сформульований на основі відповідного орієнтира для оцінювання з Державного стандарту із зазначенням **індексу цього орієнтира**. У послідовності викладу очікуваних результатів у межах теми (розділу, модуля тощо) програми можна дотримуватися послідовності груп результатів навчання, визначених відповідними освітніми галузями в Державному стандарті.

Формулювання очікуваних результатів навчання мають відображати процес їх формування через навчальну діяльність здобувачів освіти. Для оптимального використання очікуваного результату в системі оцінювання (зокрема у формувальному оцінюванні), його опис має бути таким, що дає змогу виміряти рівень його досягнення здобувачами освіти. З огляду на це потрібно уникати формулювань на кшталт «має уявлення», «намагається», «розуміє» тощо. Очікувані результати мають бути спостережуваними й досяжними для здобувачів освіти 1–4-х класів.

Отже, очікувані результати навчання окреслюють за роками навчання на основі відповідних обов'язкових результатів (орієнтирів для оцінювання) здобувачів освіти з певної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей), відображаючи поступ у розвитку того чи того вміння чи ставлення, послідовність його формування в динаміці освітнього процесу, ураховуючи логіку й наступність викладу змісту навчального предмета / інтегрованого курсу.

2. *Пропонований зміст.* Пропонований зміст може бути структуровано відповідно до компонентів базових знань відповідної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей) та (за потреби) конкретизовано.

3. *Види навчальної діяльності.* Пропоновані види навчальної діяльності повинні узгоджуватися з очікуваними результатами навчання і пропонованим змістом. Їхній перелік повинен бути мінімальним та орієнтовним.

Прикінцева частина.

У прикінцевій частині модельної навчальної / навчальної програми має бути описано стратегію, методичні підходи до спільної діяльності вчителя й здобувачів освіти щодо досягнення очікуваних результатів навчання з навчального предмета / інтегрованого курсу, окреслено специфічні для навчального предмета / інтегрованого курсу методи й технології навчання,

запропоновано орієнтовні ресурси, необхідні для досягнення мети, інструментарій для оцінювання тощо.

Модельна навчальна програма / навчальна програма з певного навчального предмета / інтегрованого курсу, яка реалізує частину обов'язкових результатів навчання в межах однієї освітньої галузі, повинна містити вказівку на інші модельні навчальні програми / навчальні програми (одну або кілька), у поєднанні з якими вона охоплюватиме всі обов'язкові результати навчання цієї галузі.

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Я досліджую світ» охоплює обов'язкові результати навчання освітніх галузей, зміст яких інтегровано в цей курс, відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти:

для 1 класу: всі обов'язкові результати навчання природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей та частину обов'язкових результатів навчання мовно-літературної та математичної освітніх галузей;

для 2–4 класів: всі обов'язкові результати навчання природничої, технологічної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей та частину обов'язкових результатів навчання мовно-літературної та математичної освітніх галузей.

Інтеграція змісту освітніх галузей у межах модельної навчальної програми «Я досліджую світ» не може призводити до скорочення, спрощення або вилучення обов'язкових результатів навчання жодної з освітніх галузей, що входять лише до складу цього інтегрованого курсу і не реалізуються як окремі освітні компоненти відповідних освітніх галузей.

У навчальній програмі має бути визначена кількість годин, яка необхідна на провадження послідовності досягнення результатів навчання здобувачів освіти з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), змісту тієї чи іншої теми (розділу, модуля тощо) та видів навчальної діяльності.

Навчальну програму предмета, інтегрованого курсу (у тому числі білінгвальних курсів) розробляють на основі обраної(-их) модельної(-их) навчальної(-их) програми(-м) із урахуванням кількості годин, визначених у навчальному плані закладу освіти на вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу, або безпосередньо на основі Державного стандарту (для курсів за вибором, які реалізують в освітній програмі закладу освіти за рахунок годин для перерозподілу, визначених відповідним типовим навчальним планом). Вимоги до такої навчальної програми, яку розробляють на основі Державного стандарту, відповідають вимогам до модельної навчальної програми.

Розробник навчальної програми на основі відповідної модельної навчальної програми може:

доповнювати зміст обраної модельної навчальної програми, залучаючи регіональний компонент;

розширювати / поглиблювати або ущільнювати зміст окремих елементів (розділів, тем, модулів тощо) обраної модельної навчальної програми, зважаючи на потреби здобувачів освіти, матеріально-технічне забезпечення закладу освіти, запити батьків, громади тощо;

вилучати окремі питання з метою уникнення надмірної деталізації змісту навчального матеріалу;

змінювати послідовність вивчення тем, запропоновану обраною модельною навчальною програмою, не порушуючи логічної послідовності досягнення результатів навчання;

доповнювати тематику практичних і творчих робіт.

Загальний обсяг таких змін може досягати 20%.

Структура модельної навчальної/навчальної програми

Назва навчального предмета / інтегрованого курсу

Цикл, роки навчання

Вступна частина.

Основна частина.

Клас навчання

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності
Назва теми, змістової лінії, розділу, модуля тощо		

Прикінцева частина.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти



Інна КІЛЬДЕРОВА